

НАЦИОНАЛЕН ЦЕНТЪР
ПО ЗАРАЗНИ И
ПАРАЗИТНИ БОЛЕСТИ

Изх. № 20... г.

Вх. № 2582/15, 10.10.18

бул. "Янко Сакъзов" № 26
София 1504, тел: 9446999

До членовете на научно жури

Определено със Заповед № 95/ 23.04.2018 г.

на Директора на НЦЗПБ

СТ А Н О В И Щ Е

От проф. д-р Ива Стефанова Христова, д.м.н.

Национален Център по Заразни и Паразитни Болести

На дисертационен труд за присъждане на образователната и научна степен „ДОКТОР“ по докторска програма „Микробиология“ в област на висше образование 4. Природни науки, математика и информатика; професионално направление 4.3. Биологически науки

Тема на дисертационния труд: „МИКРОБИОЛОГИЧНИ И ЕПИДЕМИОЛОГИЧНИ ПРОУЧВАНИЯ ВЪРХУ ЛЕПТОСПИРОЗИТЕ В БЪЛГАРИЯ“

Автор на дисертационния труд: **Евгения Иванова Тасева, НЦЗПБ**

Лептоспирозите не само у нас, но и в световен мащаб, са недооценени и недостатъчно проучени. Не са много чести заболявания, но не бива да се подценяват, защото са тежки инфекции, със значителни увреждания на тъканите и органите и смъртността е висока. Много е трудна борбата с тях, защото гризачите, както и част от домашните животни, като резервоари на инфекцията, я поддържат в природата, замърсяват открити водоеми или храни и от там хората лесно могат да се заразят.

Дисертационният труд на г-жа Евгения Тасева е посветен на проучвания върху разпространението и етиологичната структура на лептоспирозите в нашата страна през последните две десетилетия, както и на разработването и

въвеждането на нови лабораторни подходи за диагностиката им. Това са основни направления в борбата за ограничаване заболяемостта от лептоспирози. Тази дисертация е едно съвременно продължение на проучванията, извършени от д-р Христо Манев преди три-четири десетилетия.

Докторантката е направила много обстоен литературен обзор, касаещ всички характеристики на лептоспирите – таксономия, морфология, физиология, антигенна структура, генетични особености, фактори на вирулентност. Специално внимание е обърнала на епидемиологията, клиничните прояви, лечението и профилактиката на болестта при хората. Основната част от обзора е посветена на лабораторната диагностика предвид целта и задачите на дисертационния труд. Счита за особено подходящо заключението, с което завършва литературният обзор, което обосновава нуждата от извършване на проучвания и разработката на нови диагностични подходи. Обзорът е добре написан, информацията е поднесена с разбиране, отговаря точно на целта на дисертационния труд и дава представа за теоретичната подготвеност на г-жа Тасева.

Задачите са шест, ясно и точно са формулирани, като очертават конкретните области на изследване.

Материалите и методите на дисертационния труд са представени изчерпателно. Общо 2393 серумни проби са изследвани за 18-годишен период, анализирани са 287 случая на доказана лептоспироза. Освен пациенти, изследвани са 109 бр. дребни мишевидни гризачи, в които директно са търсени лептоспири с ПСР. Приложени са класически и модерни серологични методи. Особено достойнство на работата е разработването, оптимизирането и прилагането на двустъпков ПСР за детекция на лептоспирна ДНК. Начинът на представяне говори за отличната методична подготвеност на г-жа Тасева.

Резултатите от собствените изследвания са представени и обсъдени прецизно и изчерпателно. Описанието на резултатите следва логичната последователност на поставените задачи.

Получен е голям обем от ценна информация. На първо място, проучени са епидемиологичните характеристики на лептоспирозите в България за 18-

годишен период, от 1997 г. до 2014 г. – заболяемост, смъртност, леталитет, разпределение по области в страната, разпределение по възраст и пол. Интерес представлява анализът на рисковите фактори, който разкрива висок риск при отглеждащите селскостопански животни и при практикуващите риболов.

На второ място, анализиран е клиничният спектър от синдроми, съпътстващи лептоспирозите при хората в България. Установено е доминиране на токсико-инфекциозният синдром, острата бъбречна недостатъчност и засягането на черния дроб при проучените случаи на лептоспирози.

Важни резултати от проучванията в дисертационния труд на г-жа Тасева са изследванията върху етиологичната структура на причиняващите болестта лептоспирни серовари. Проследена е динамиката на измененията в етиологията през годините, като е установена тенденция към превалиране на серогрупа *Icterohaemorrhagiae*, за разлика от доминиращата в миналото серогрупа *Pomona*. Анализирано е разпределението на серогрупите лептоспири по населени места в страната. От съществено значение е установената връзка между наводненията и увеличената заболяемост от лептоспирози през 2014 г., свързана предимно с повишена честота на серогрупите *Sejroe*, *Tarassovi* и *Autumnalis*.

В допълнение към тези изследвания, г-жа Тасева прави сравнителни серологични изследвания с референтния метод (MAT), с ELISA и с латерална имунодифузия, за да установи приложимостта на изпитваните тестове.

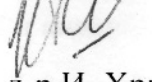
Последно по ред, но най-важно в проучванията на докторантката е разработването, оптимизирането и апробирането на генетичен метод, nested PCR, за доказване ДНК на лептоспири. Резултатите от приложението му в ранната фаза на болестта са отлични. Лептоспирната ДНК се доказва преди появата на специфичните антитела, което е от решаващо значение за ранното започване на терапията. Допълнително, методът е приложен за проучване заразеността с лептоспири при мишевидни гризачи, като е установено 48,6% носителство специално при *Apodemus* spp.

Изведени са важни изводи от направените проучвания и разработените нови диагностични подходи.

Дисертационният труд е постигнал значими приноси с оригинален характер в теоретичен и практически аспект за едно определено подценявано заболяване. Сред тях са разработването на генетичен подход за диагностика, въвеждането на нови серологични техники, установените ендемични райони с циркулация на определени серогрупи лептоспири, изследванията с генетични техники върху гризачи, които са проведени за първи път в страната.

Считам, че рецензираният дисертационен труд отговаря на изискванията на Закона за развитие на академичния състав в Р. България и Правилника за неговото приложение. Като давам положителната си оценка, предлагам на членовете на научното жури да присъдят на г-жа Евгения Иванова Тасева образователната и научна степен „Доктор“ по научна специалност „Микробиология“.

Гр. София
13.10.2018 г.

Подпис:
проф. д-р И. Христова, дмн